

Vrtnarjev koledar – junij

Nobeno leto ni takšno, kot si ga želimo; ali je presuho, pretoplo za določen letni čas, prehladna jutra,...torej vedno se lahko pogovarjamo o vremenu.

Junij je mesec, ko smo na zelenjavnem vrtu že vse posadili in ko že lahko žanjemo prve uspehe pridnih rok. Grede so polne različnih sort solate, mesečne redkvice, naberejo se že prvi stroki sladkega graha. Rožnik ali junij nas razveseli z bogatim cvetenjem rož in s pisano paleto cvetja travniških rastlin.

Zelenjavni vrt

Začetek meseca je res malo hladnejši kot običajno in bolj radodaren s padavinami, ki jih rastline zaradi suhe zime, še kako potrebujejo. Tisti, ki ste bili zgodnji pri sajenju paprike, jajčevcev, kumar, jedilnih bučk in paradižnika, boste razočarani, saj so rastline zastale v rasti. Za večjo odpornost pri rastlinah lahko uporabimo biostimulatorje, ki jih uporabljamo pri ekološki vzgoji rastlin tudi v boju proti boleznim in škodljivcem ter drugim stresnim situacijam, kot je npr. toča. Tudi navadna kopriva ima krepilni učinek na rastline; prevrelko lahko uporabimo kot škropivo, če rastlino namakamo v vodi 12 ur ali kot foliarno gnojilo, če je namočena 24 ur. Ostanke kopriv namestimo okrog rastline, saj vzpodbudno deluje na deževnike.

Paradižniku je potrebno postaviti oporo, skrbimo tudi za redno privezovanje in odstranjevanje zalistnikov. Drobnorezane zalistnike potrosimo po kapusnicah in jih tako s pridom uporabimo za varstvo pred posameznimi leti kapusovega belina na zelju in hrčice na cvetači. V bližino paradižnika in paprike sadimo baziliko. Rastline redno zalivamo in izogibamo se zalivanju po listih. V poletnih mesecih je bolje zalivati zgodaj zjutraj, saj če zalivamo zvečer, podaljšamo omočenost listov, ki je vzrok številnih pojavov bolezni. Zaradi nerednega zalivanja imajo kumare grenak okus.

Zelenjadnice, kot so solata in nizek stročji fižol, redkvice, lahko sejete v 14 dnevni presledki do sredine julija. Izkoristite lahko površine, kjer boste pridelek pobrali. Letos smo že zgodaj posadili zgodnji krompir in ker bomo ob koncu meseca že lahko pobirali prve gomolje, lahko sadimo za krompirjem stročji fižol ali pa solatnice.

Na poteh in med rastlinami uporabite za zastirko pokošeno travo ali slamo, ki jo potrosite do 5 cm na debelo. Zemlja pod zastirko ostaja rahla in vlažna in preprečuje rast plevela.

V juniju je potrebno razmisliti tudi o zelenjavi preko zime, zato je v drugi polovici junija čas za setve različnih sort radičev in endivije. Voluhar je glavni škodljivec radiča, zato je dobro, da ob njem posadite v jeseni česen.

Skrbno pazimo na pojav bolezni in škodljivcev; za preprečevanje in zdravljenje so nam na voljo številni ekološki preparati. Zavedati se moramo, da moramo biti pri uporabi ekoloških preparatov vztrajni in dosledni, ker vzrok ne izgine že po enem nanosu. Najpomembnejši je pri vzgoji zelenjadnic kolobar, zato je pomembno, da si izdelamo načrt sajenja glavne in dopolnilne vrtnine za vsaj 3 leta. Tako se izognemo enostranskemu izkoriščanju hranil iz tal in prerezamnožitvi posameznega škodljivega organizma. Ob milih zimah, ki smo jim priča zadnja leta, bomo le z ustreznimi tehnološkimi postopki omejili pojavnost škodljivcev.

Trata

Zaradi dežja v zadnjem obdobju, trava hitro raste, tako, da morate svojo zelenico, predvsem redno kositi. Dokler je na razpolago dovolj vlage, višino odkosa lahko nižate, ko pa se bo napovedovalo vroče

in suho obdobje ali nimate možnosti namakanja, potem pa višino odkosa povišate na 6 – 8 cm. Če travo v vročem obdobju pokosite prenizko, je možnost za sušo še večja. Za zatiranje širokolistnih plevelov na v trati uporabite herbicid. Če bo junij bolj deževen, lahko travo še pognojite z dušičnimi gnojili, za rast.

Sadni vrt in vinograd

Tudi v sadnem vrtu smo v tem času bolj pozorni na varstvo rastlin pred boleznimi in škodljivci. V tem času jablanam odpadajo plodiči. Glede na to, da so bila v času cvetenja sadna drevesa slabo preskrbljena z vodo, dodatno redčenje ne bo potrebno. Na breskvah se pojavlja kodravost, ki jo omejite z rednim škropljenjem z bakrenimi pripravki. Prav tako so že opazni plodovi češenj, pojavljajo pa se tudi posamezni leti češnjeve muhe, zato je priporočljivo na veje češenj izobesiti rumene lepljive plošče za napoved vrha leta muhe. Muha izlega v češnjo jajčeca pri peclju, ko se plod pričinja barvati. Za uspešno zatiranje uporabimo insekticid.

Vinogradniki in sadjarji naj sledijo priporočilom prognostične službe glede izbire posameznega pripravka za zaščito trte. Tisti, ki imate doma okrog vrta le nekaj trt, pa trto povežite, opravite redčenje mladik in predvsem zaščitite pred oidijem in peronosporo.

Okrasni vrt

Okrasnim rastlinam na vrtu redno odstranjujemo odcvetele dele in jih po potrebi dognojujemo. Nekoliko več dela pa je z balkonskimi rastlinami, ki zahtevajo redno dognojevanje in zalivanje. Še vedno je čas, da na prosto posadimo gomolje dalij in gladiol, ki nas bodo s svojim cvetjem razvajale vse do slane.

Pri vseh rastlinah pa moramo biti pozorni na pojav bolezni in škodljivcev, še posebej pri roži vseh rož, vrtnici. V tem času se na listih že pojavlja črna listna pegavost, ki jo zatiramo z bakrenimi pripravki. Prav tako so zelo pogoste uši na razvijajočih popkih cvetov, proti katerim uporabljamo insekticide. Na zgornji strani listov se pojavlja pepelasta prevleka, ki jo bomo učinkovito zatrli s žveplenimi pripravki, kot sta npr. Pepelin in Cosan. Po cvetenju lahko uporabimo foliarno gnojilo z višjim % dušika.

Romana Špes, mag. kmetijstva

Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje